

צייר לי גמל

ירדנו לושינגטון לשנה. לי הייתה שם עבודה ורבקה מצאה לה עניין. ובושינגטון, במרכז, מוזיאון ענק הקרוי סמיתסוניאן. בקצה האחד הקפיטול, בקצה השני וושינגטון ממוריאל ובתווך דשא ענק וסביבו מוזיאונים: מוזיאון הטייס, מוזיאון הירשנהורן (פסלים בחוץ), הגלריה הלאומית, מוזיאון הטכנולוגיה ועוד ועוד. בדיוק שם רבקה מצאה את המקום בו תוכל ללמוד את אמנות הקווילט (מעין שטיח עשוי מחתיכות של שמיכות). איך תגיע לשם? ברכבת התחתית, רק לא מזמן הושלם הקו הראשון שלה, חדש, אבל כבר מסוכן. ימים אחדים קודם, פורסם בעיתון המקומי "רצח ברכבת". אמרתי לה: "תמצאי לי גם משהו ואסע אתך". רבקה החזיקה בידה את החוברת המספרת על החוגים והשיעורים שאפשר להשתתף בהם במסגרת הסמיתסוניאן וביחד מצאנו, כן, קורס לרישום. מיד נזכרתי שבכיתה ד' הייתי הצייר השני הכי טוב בכיתה. אני ידעתי לצייר את הרצל בפרופיל והוא, הראשון, את ביאליק אן פאס. הלכתי לפגישה הראשונה, מצאתי את המקום ונכנסתי. סביב שולחן גדול ארוך היו ישובים כעשרים, מי שיהיו תלמידים, ובראש השולחן מורה בלונדינית אנרגטית.

פתחה המורה: התאספנו, אך עדיין איננו מכירים. אני מציעה שכל אחד יאמר מילים אחדות על מוצאו, עבודתו, ושאיפותיו מהקורס. פתח הראשון: אני ג'ף, עובד כמזכיר בכיר לסנטור הבכיר מאלבאמה. למדתי ציור בסורבון ואני מקווה לצייר את המונה ליזה בשנית. כך הציגו עצמם אחד אחרי השני וכשהגיע ה"לפיד" אלי ולא היו לי "ידיים לנוס" אמרתי: "באתי מישראל ואני, כמו הפרולטרים במניפסט הקומוניסטי, אין לי מה לאבד מלבד בורותי בציור". הושלך הס!

בשיעור הבא הסבירה המורה: למוח שני חלקים, הימני קווי והשמאלי מילולי. לראשון יכולת במוזיקה, התמצאות ורישום, לשני יכולת מילולית. החלק המילולי התפתח מאוחר יותר וכדי לכבוש לו מקום, דרך על חלקים מן החלק הקווי. וכך יוצא שבערך בגיל 8 הילד לומד "לצייר", כלומר מתחיל לצייר בצורה סטראוטיפית במקום לצייר את מה שהוא רואה. אבל אל דאגה, יש לנו דרכים להערים על הצד הקווי ועל אלה מסופר בספר המלא תרגילים של עורמה שכתב היווני ניקוליאדוס. אחרי כן כולם התפזרו במבני המוזיאון או על הדשא והתחילו לרשום. בתום השעה כל אחד השליך את הנייר המצויר על הרצפה וכולם הסתכלו והעירו הערות. כאן אני נזכר במה שאמרה פעם נעמי שמר, אולי לא במילים האלה: שלושה נפלאו ממני וארבעה לא ידעתים - העלילה בסיפור, הרישום שבציור, והמלוודיה במוזיקה.

חזרתי לארץ ויצאתי למילואים בסיני. קיבלתי דרגת במ"ק (במקום קצין) וקורס מדסי"ם (מדריכי ספורט) תחת פיקודי והוכתרתי כמלך נביעות. באותו זמן פרץ השלום עם מצרים ועלי הוטל לקבל עשרה מומחים מצרים ולתווך בינם לבין אנשי המקום. לא הספקתי הרבה לרחוץ בים ובאה המשלחת המצרית. בראש, איש מבוגר, קולונל ממשטרת טאנטא (עיר בת מיליון תושבים בדלתא של הנילוס); איתו מומחה חקלאי, פרופסור מאוניברסיטת קהיר, מומחה להשקיה; מומחה לתיירות וכהנה וכהנה. איש איש מן הטובים שיש במצרים. מיד זיהיתי את הדיסוננס. המצרים, בכלל לא התחשק להם ללמוד את סודות המקום. תושבי נביעות (המאושרים בתושבי סיני, ומעתה פליטים), לא מצאו עניין בלהכיר למצרים את סודות המקום.

קמתי בבוקר ונסעתי בטרמפ לאילת. מצאתי חנות ספורט. קניתי כדורגל, כדורסל, כדורעף, כדור מים ועוד 20 סטים של ציוד לשחייה בים האדום. בבוקר הבא הוצאתי כדורגל ושיסיתי את המצרים בבוגרי קורס מדס"ים. המשחק היה קשה, אך מי ניצח? אתם חושבים המדס"ים הצעירים והמאומנים? אבל לא, דווקא המצרים המבוגרים.

ישבתי בנביעות יותר משבועיים. מה היה לי לעשות אחרי שגמרתי לרחוץ במים? בחרתי לנסות את כוחות הציור שרכשתי בווינגטון הבירה על גמלי המקום. בחרתי בגמל. זכרתי את אמרתו של היווני נקוליאדוס "לדעת לצייר משמע לדעת להסתכל". הסתכלתי וציירתי, ציירתי והסתכלתי עד... עד שהגמל קם והלך. ניסיתי גמל אחר, אולי לא ימהר לקום. הסתכלתי וציירתי עד... שגם הוא קם והלך. הייתי קצת אובד עצות עד שנזכרתי: "הלא אני כאן השלטון!" חשבתי. אלך ואדבר עם השייח. איזה שייח? היו שם שלושה: של השבט הדרומי, של השבט הצפוני ושייח השייחים. בחרתי בשייח השייחים ואכן זה עבד. יכולתי לחזור הביתה עם תיק רישומי גמלים ביד.

יום אחד, בעוד אני יושב על מפתן הביתן ומנסה לצייר את הנוף והנה עשרת חבריי המצרים עולים מן הרחצה. בעוברם נעצרו על ידי, הסתכלו בציור ואמרו: ככה מצירים גמל? חיש קל בלט מבניהם המומחה לציור שהיה במקרה הפרופסור לחקלאות. מיד צייר במחברתו את הסטראוטיפים המתאימים לגמל ודקל. בדיוק מה שלימדה אותנו המורה בווינגטון איך לא לעשות. אז מה אני אגיד למצרים? עכשיו אני מצייר בצד הימני של המוח?